

TUZLU TOPRAKLARIN INCELENMESININ TARİHİ

Ma'rufjonov Javohirbek

Fergana Devlet Üniversitesi öğrencisi

Soyut: *Bu yazımızda toprak tuzluluğunun tarihçesi hakkında bilgi edinebilirsiniz. Bahsedilen Özbekistan topraklarının tuzluluğudur.*

Anahtar kelimeler: *toprak, bilim adamı, tuz, et suyu, salamura, katyon, anyon, tuz.*

Tuzlu topraklar genellikle suda çözünen veya kolayca çözünen tuzların toplam miktarının veya topraktaki anyon ve katyon miktarının izin verilen konsantrasyondan daha fazla olduğu topraklardır.

Bu tanım da görecelidir ve normal koşullar altında topraklar, topraktaki belirli bir anyonun yani klor veya sülfat, karbonat vb. ile birlikte katyon miktarına göre niteliksel olarak değerlendirilir. yani tuzluluğun derecesi ve kalitesi belirlenir.

Tuzlu ve tuzlu toprakları tuzlu topraklar olarak dahil etmek doğru değildir, çünkü tuzlu ve tuzlu topraklar nispeten az miktarda suda çözünebilir tuz içerebilir veya hiç içermeyebilir. Fakat şunu da belirtmek gerekir ki literatürde tuzlu topraklardan oluştuğu yani tuzlu topraklardan kaynaklandığı sözlerini ispatlayan pek çok argüman bulunmaktadır. Bu açıdan tuzlu bataklıkların ve bataklıkların tuzlu topraklar arasında yer alması gerekmektedir. Tuzlu ve tuzlu toprakların dağılımında belirli düzenlilikler vardır, yani kara topraklar ve kestane topraklarının dağıldığı bölgelerde soda, klorür-sülfat-soda türleri tuzluluk hakimdir ve tuzlanma süreci iyi gelişmiştir.

Güney bölgelerde kestane topraklarından çöl bölgesine kadar sülfat, klorür, sülfat-klorür, klorür-sülfat türleri tuzluluk hakim olup, bazı durumlarda soda tuzluluğu da görülmektedir.

L.I. Prasolov'a göre eski müttefik cumhuriyetlerin yüzölçümünün %10'undan fazlası tuzlu ve tuzlu topraklardan oluşuyor.

Özbekistan'ın sulanan topraklarının yarısından fazlası dahil olmak üzere Orta Asya'daki alanların yarısından fazlası tuzludur.

Geliştirme ve sulama için kullanılacak arazi rezervlerinin ana alanı bir dereceye kadar tuzludur. Orta Fergana çölleri, Sırdarya bölgesi, Zarafşan vadisi, Harezmi, Karakalpakstan ve diğer bölgeler bu topraklara aittir.

Tuzlu toprakların kullanımı, eski çağlardan beri Orta Asya halkları tarafından bir dereceye kadar bilinmektedir; buna tuzlu ve tuzlu benzeri

topraklardaki tuz tabakasının kaldırılması ve bunların yerine tarım, inşaat ve tuzlu alanların yayılması da dahildir. su temini vb.

Ancak literatürdeki ilk referanslar, yani tuzlu topraklarla ilgili bilgiler, son yılların karakteristik özelliği olan A.F. Middendorftur. P.S. Pallas kalemlerine aittir.

Tuzlu toprakların sistematik çalışma dönemi, toprak biliminin V.V. Dokuchayev tarafından kurulmasından sonra başladı. V.V. Dokuchayev özellikle "ikincil çorbalar" ve "akan" toprakları kestane ve kara topraklardan ayırdı.

Çorapları ilk listeleyen P. N. Zamyatchinsky oldu. Aynı zamanda çorbamsı toprakların üst katmanlarından gelen tuzlar alt katmana yıkanır ve illuviyal katmanda karbonat tuzları, alçıtaşı, demir ve alüminyum oksitler birikir.

Kendi zamanında K.D. Glinka, mevcut sınıflandırmanın "shorkhoklarını" böldü. G. N. Vysotsky, topraktaki tuzların ana kaynağının rüzgarlarla getirilen tuzlar olduğunu söyleyerek tuzun pulverizasyon teorisini temel aldı.

Bu tuzları hareket ettiren temel faktör, nispeten yüksek yerlerden alçak yerlere akan sızıntı suyu ve diğer faktörlerdir. G. N. Vysotsky, toprak kesitindeki tuzların hareketinin ana nedeninin kılcal su olduğunu yazdı. L.I. Prasolov ve S.S. Neustruyev, tuzlu bataklıkları tuzlu bataklıklardan ayıran ilk kişiler arasında yer alıyor ve bataklık bataklıklarının nispeten derin çayırlarda bulunduğunu ve bataklık bataklıklarının nispeten yüksek ve hatta tuzsuz topraklara bitişik olduğunu belirtiyor.

N.A. Dimo, tuzlu toprakları tuzlu topraklardan ayırarak ve tuzlu toprakları ayırarak bu tür toprakların incelenmesine büyük katkı sağladı. Çorbalar ise Dimo'ya göre dut, dut-sütunlu, sütunlu, derin sütunlu olmak üzere birkaç gruba ayrıldı. Sorgumları kimyasal olarak sodyum ve klorür gruplarına ayırdık. Dimo, shorkhok'ların gelişimi üzerine eserler yazdı ve kazma, sıvama gibi iyileştirme önlemlerini önerdi.

Çorbaların oluşumuna ilişkin fiziko-kimyasal fikir, akademisyen K. K. Gedroyts tarafından yaratıldı. Çorbalar, kozalaklı ağaçlardan sızan tuzlu suların ve toprakta kalan negatiflerin sonucudur. fiziksel ve kimyasal özelliklerinin toprak emme kompleksinde bulunan sodyuma bağlı olduğunu kanıtladı. Gedroyt'un öğrencileri, ortakları, takipçileri Karatayev, V.A. Kovda, N.L. Gorbunov Ye.N. Ivanova, I.N. Antipov ve diğerleri çorbaların oluşumu hakkında yeni fikirler geliştirdiler. tanımlanmış biyolojik süreçler. Toprak kesitinde tuzların göç süreci, peyzaj yani birikim aşamasındaki dağılımı, hareket biçimleri üzerine jeokimyasal çalışmalar V.1. Vernadsky, A.Ye Fersman, Man, B.B. Polinov'un fikirlerine dayanmaktadır. Bu bağlamda, klor-

ve kükürt elementlerinin dairesel hareketi üzerine P.A. Kostıçev'in çalışmaları dikkat çekicidir.

REFERANSLAR:

1. G. Yuldashev. İyileştirici toprak bilimi; "Universitet" yayınevi, 2008
2. J. Ma'rufjonov, Solijonova D, G'iyosova Sh, Abdullayeva M (2023) Mikro elementlerin ve mikro gübrelerin uygulanması. Dijital teknolojilerin eğitimde uygulanmasındaki modern eğilimler ve gelişim faktörleri
3. Isakov, V. Yu. ve Iminchaev, R.A. (2023). GÜNEY FERGANA'NIN GİPSON İÇEREN TOPRAKLARININ SU-FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ. Bilim ve yenilik, 2(Özel Sayı 6), 748-753
4. Iminchaev, R. A. (2023). BİTKİ ARTIKLARINDAN GELENEKSEL OLMAYAN GÜBRE HAZIRLAMA YÖNTEMLERİ VE KOŞULLARI. Evrensel Bilimlerde Eğitim Araştırmaları, 2(12), 310-314.
- 5.
6. Iminchaev, R. (2022). GÜNEY FERGANA BÖLGESİNİN TOPRAK KOŞULLARINDA POLOVCHANKA BUĞDAY ÇEŞİTLERİNİN BESLENME REJİMİ. Doğu Tarım Dergisi, 2(01), 11-18.